

Ще ви изненадаме с това,
което очаквате от нас!

3

СЪВРЕМЕННИК

СПИСАНИЕ ЗА ЛИТЕРАТУРА И ИЗКУСТВО • ИЗДАВА КК „ТРУД“

2015

ДЖ. М. КУТСИ
**ГОСПОДАРТ
НА ПЕТЕРБУРГ**

АМЕЛИ НОТОМБ
ПАРИЖКИТЕ ГЪБИ

КРИТИЧЕСКИ ХРОНИКИ

МИТКО НОВКОВ
ПАТРИЦИЯ НИКОЛОВА

ПОЕЗИЯ

ЕДВИН СУГАРЕВ
СТОЯНКА ГРУДОВА
РАДОСЛАВ ЧИЧЕВ
АШИЛ ШАВЕ
ПЕТЕР РАЦ
ЯНИС КОНДОС

РАЗКАЗИ

ХАРУКИ МУРАКАМИ, ДЖЪСТИН ТЕЙЛЪР,
Т. КОРАГЕСАН БОЙЛ, ДРОР БУРЩАЙН

На първа корица: Павел Квятковски Протагонист IV

списание
сЪвременник
излиза с подкрепата
на програма „Национален център за книгата“
към Национален дворец на културата

3

СЪВРЕМЕННОСТ

2015

Владимир Зарев
главен редактор

Иво Рафаилов

Павел Квятковски Първият човек, 2013

В БРОЯ

*Павел Квятковски
живопис и графика*

*Мирослава Коларова
фотографии*

СЪВРЕМЕННИК

3

2015

Година XLIV
Основател
Павел Вежинов

РОМАН

Дж. М. Кутси
**ГОСПОДАРЯТ
НА ПЕТЕРБУРГ**

*от английски
Пейчо Кънев*

5

ПОЕЗИЯ

Едвин
Сугарев

154

ПОЕЗИЯ

Ашил Шаве
*от френски
Аксиния Михайлова*

162

РАЗКАЗ

Харуки
Мураками
ВЧЕРА

*от английски
Здравка Евтимова*

170

РАЗКАЗ

Т. Коразесан
Бойл
ГИГАНТИТЕ

*от английски
Маргарита
Дограмаджян*

193

РАЗКАЗ

Дрор
Бурщайн
**УЧИТЕЛСКАТА
СТАЯ**

*от английски
Галина Величкова*

205

ПОЕЗИЯ

Петер Рац
*от унгарски
Мартин Христов*

219

РАЗКАЗ

Джъстин
Тейлър
СЛЕД ЕЛЪН

*от английски
Маргарита
Дограмаджян*

226

НОВЕЛА

Амели
Нотомб
**ПАРИЖКИТЕ
ГЪБИ**

*от френски
Ина Ескенази*

236

РАЗКАЗ

Мария
Метлицка
**ПРИЖЕНВА
МУ СЕ**

*от руски
Пенка Кънева*

260

ПОЕЗИЯ

Янис Кондос
*от гръцки
Здравка Михайлова*

270

Палми
Ранчев
РАЗКАЗИ

— 274 —

Оля
Стоянова
РАЗКАЗИ

— 293 —

ПОЕЗИЯ

Стоянка
Гругова

— 312 —

ФРАГМЕНТИ

Любен
Петков

**ЗАБРАВЕНИ
И НЕЗАБРАВИМИ
КОВАЧИ
НА ДУМИ**

— 318 —

АРХЕОЛОГИЯ

Николай
Овчаров

**ИЗ „АРХЕОЛОГ.
ОТ „ОСАННА!“
ДО „РАЗПНИ ГО!“**

— 335 —

ПОЕЗИЯ

Радослав
Чичев

— 363 —

ЕСЕ

Мартин
Мозебах

**ХОРАЦИЙ И
ПАКЪТЪТ С
ПОСМЪРТНАТА
СЛАВА**

*от немски
Стоян Гяуров*

— 368 —

ЕСЕ

Керидуен
Дови
**ЛЕКУВА ЛИ
ЧЕТЕНЕТО?**

*от английски
Василена Мирчева*

— 376 —

**КРИТИЧЕСКИ
ХРОНИКИ**

Патриция
Николова
Митко
Новков

— 383 —

ФОТОАЛБУМ

Мирослава Коларова *Just a perfect day!*

Журналистически борд:
Председател
Венелина Гочева
Зам.-председатели
Борислав Зюмбюлев, Петьо Блъсков
КК "Труд"
Управител
Венелина Гочева

1504 София, бул."Цариградско шосе" 47;
тел. 942/2375, 2376; office@trud.cc

Оформление и предпечат
Иво Рафаилов

Коректор Йорданка Белева

Формат 70x100/16. Печатни коли 26.
Ръкописи не се връщат и не се рецензират.
Печат - "АМИАНС ПРИНТ" ЕООД

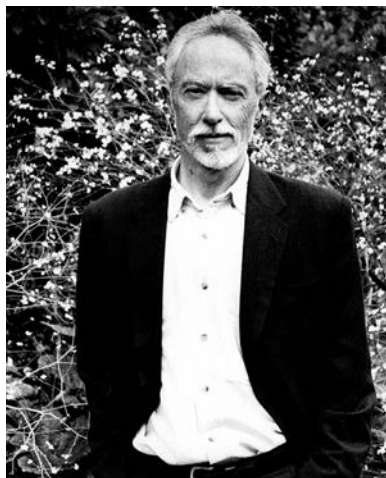
Материалът е изготвен с финансовата подкрепа
на Национален фонд „Култура“.

РОМАН

Дж.М.Кутси

Джон Максвел Кутси, писател, есеист, езиковед, преводач и преподавател, е роден на 9 февруари 1940 г. в Кейптаун, Южноафриканска република (ЮАР). Изучава английски език и математика в Кейптаунския университет. От 1962 до 1965 живее в Лондон, където работи като компютърен програмист за „IBM“. От 1968 до 1971 г. преподава английска литература в Държавен университет на Ню Йорк в Бъфало. Завръща се в ЮАР, за да преподава в Кейптаунския университет, където през 1983 г. е удостоен с титлата „професор по литература“. През 2002 г. се премества да живее в Аделаида, Австралия. Дж. М. Кутси е един от най-награждаваните съвременни писатели. Два пъти става носител на наградата „Букър“ (1983 и 1999), а през 2003 г. е удостоен с Нобелова награда, заради „изключителната структура на творбите му, съдържателните диалози и аналитичната колоритност на стила“. Той е един от най-яроствните критици на апартейда в Южна Африка през 80-те години на миналия век, както е и отявлен защитник на правата на животните и вегетарианец. Автор е на 12 романа, сборници с разкази и новели, както и на романизирани автобиографии. Някои от най-известните му книги са: „В очакване на варварите“ (1980), „Живот и страдания на Майкъл К.“ (1983), „Позор“ (1990), „Дневник на една лоша година“ (2007) и др.

ГОСПОДАРЯТ НА ПЕТЕРБУРГ

1. ПЕТЕРБУРГ

Октомври, 1869. Една карета бавно се движи по улица до Сенния площад на Санкт Петербург. Пред висока сграда, в която се дават квартири, кочияшът дръпва юздите.

Пътникът оглежда съмнително сградата и пита:

– Сигурен ли сте, че сме на правилното място?

– Това казахте, улица „Свечной“ 63.

Пътникът излиза. Той е мъж в края на средната си възраст, прегърбен и с брада, с високо чело и дебели вежди, които му придават изражение на трезва самовглъбеност. Облечен е в демодиран и тъмен костюм.

– Почакайте ме – казва той на кочияша.

Под мрачните и олющени фасади на старите къщи около Сенния площад все още се долавя някакъв остатък от първоначалната им красота, макар че повечето вече се бяха превърнали в общежития за чиновници, студенти и работници. В пространството между тях, и често между общите им стени, са издигнати паянтови дървени постройките на два и дори три етажа, лабиринти от стаи и кабинки – домовете на най-бедните.

Номер 63, една от старите сгради, е обградена и от двете страни с такива постройките. Дори плетеница от греди и подпори са заковани по средата на лицевата фасада, придавайки ѝ нагънат вид. По извивките на подпорите гнездят птици и техните курешки са зацапали цялата фасада.

Няколко деца, които се катерят по подпорите, за да мятат от там камъни в локвите по улицата, прекъсват играта си и оглеждат непознатия. Трите най-малки са момчета; четвъртото дете, което изглежда, че е техен водач, е момиче с руса коса и поразяващо тъмни очи.

– Добър ден – извиква той. – Някой от вас знае ли къде живее Анна Сергеевна Коленкина?

Момчетата не отговарят, гледайки го недоверчиво. Но момичето, след един кратък момент, пуска камъните си.

– Елате – казва то.

Третият етаж на номер 63 е плетеница от взаимосвързани стаи, като единственото открито място е площадката в началото на стълбището. Той върви след момичето по мрачен и извит като кука коридор, който вони на зеле и сварено говеждо, после през една открита умивалня до боядисана в сиво врата, която момичето отваря.

Намират се в голяма стая с нисък таван, осветена от единствения прозорец, намиращ се на височината на главата. Сумракът се усилва от дебело пано от брокат по дългата стена. Облечена в черно жена се изправя и го поглежда. Тя е на малко повече от тридесет години. Има същите тъмни очи и извити вежди като детето, но косата ѝ е черна.

– Простете ми, че идвам така, без предварително известие – казва той. – Името ми... – колебае се той. – Мисля, че синът ми е бил ваш наемател.

От куфарчето си той изважда някакъв предмет и развива бялата кърпа, в която е увит. Това е дагеротипен портрет на момче в сребърна рамка.

– Може би ще го разпознаете? – казва той. Не ѝ предава снимката.

– Това е Павел Александрович, мамо – прошепва детето.

– Да, той беше отседнал при нас – казва жената. – Много съжалявам.

Настъпва неловко мълчание.

– Той живя тук до април – продължава тя. – Стаята му е запазена, така

както я остави, освен някои вещи, които полицията взе. Искате ли да я видите?

– Да – отговаря той хрипливо. – Ако ви се дължи някакъв наем, можете да се обърнете към мен.

Стаята на сина му, макар да е изключително малка и отделена от останалите в апартамента, разполага със собствен вход, както и с прозорец, гледащ към улицата. Леглото е оправено; вътре има още нисък шкаф с чекмеджета, малка маса с лампа, стол. До леглото има куфар с релефни инициали П. А. И. Той го разпознава – подарил го е на Павел.

Отива до прозореца и поглежда навън. Каретата още го чака на улицата.

– Ще ми направиш ли една услуга? – обръща се той към момиченцето. – Ще платиш ли на кочияша и ще му кажеш ли да си тръгва?

Детето взема парите, които ѝ дава, и излиза.

– Бих желал да остана за малко сам, ако нямате нищо напротив – казва той на жената.

Първото нещо, което прави, след като тя излиза, е да обърне завивките на леглото. Чаршафите са нови. Той коленичи и допира нос до възглавницата, но не успява да подуши нищо друго, освен сапун и слънце. Отваря чекмеджетата. Изпразнени са.

Вдига куфара върху леглото. Най-отгоре стои прилежно сгънат бял памучен костюм. Допира чело до него. В ноздрите му достига миризмата на сина му. Той вдишва дълбоко, отново и отново, мислейки: духът на сина ми навлиза в мен.

Издърпва стола до прозореца и сяда; заглежда се навън. Пада здрач, пригъмнява. Улицата е празна. Времето минава; мислите му не помръдват. „Размишлявам“ – мисли си той, това е думата. Тази натежала глава, тези тежки очи: в душата се излива олово.

Жената – Анна Сергеевна, – и дъщеря ѝ вечерят, седнали една срещу друга на масата, с лампата помежду им. Замлъкват, когато той влиза.

– Знаете ли кой съм аз? – пита той.

Тя го гледа неподвижна, чакаща.

– Знаете ли, че аз не съм Исаев?

– Да, знаем. Павел ни разказа за живота си.

– Не искам да преча на вечерята ви. Ще имате ли нещо против, ако оставя куфара тук за известно време? Ще платя до края на месеца. Всъщност, нека ви платя и за ноември също. Бих желал да запазя стаята, ако вече не сте я обещали на друг.

Той ѝ дава парите – двадесет рубли.

– Ще ви пречи ли, ако от време на време се отбивам през следобедите? Има ли някой къщи през деня?

Тя се колебае. Двете с детето се споглеждат. Тя вече, мисли си той, изпитва съмнение. По-добре, ако си вземе куфара и никога повече не идва, за да може да приключи историята с мъртвия наемател и стаята да се освободи. Жената не желае този печален мъж в дома си, той разпръсква мрак

около себе си. Но вече е твърде късно, парите бяха предложени и приети.

– Матрьоша е вкъщи през следобедите – тихичко отговаря тя. – Ще ви дам ключ. Бих ли могла да ви помоля да използвате отделния вход? Вратата, която се намира между вратата за наемателите и тази тук не се заключва, но по принцип ние не я използваме.

– Съжалявам, не знаех.

Матрьона.

Около един час той се скита из познатите улички около Сенния пазар. След това се връща по моста Кокушкин в хотела, в който с името Исаев по-рано през деня си запази стая.

Въобщо не е гладен. Напълно облечен, той ляга, сгъва ръцете си и се опитва да заспи. Но мислите му се връщат към номер 63, към стаята на сина му. Завесите са дръпнати. По леглото се сипе лунна светлина. Той е там – застанал е до вратата, диша тежко, съсредоточава погледа си върху стола в ъгъла, чакайки мракът да се сгъсти, да се превърне в друг вид тъмнина – тъмнина на присъствието. Без глас изговаря името на сина си, три пъти, четири пъти.

Опитва се да направи заклинание. Но за кого – за призрака или за себе си? Мисли си за Орфей, ходещ назад крачка след крачка, шептейки името на мъртва жена, търсещ я из дълбините на ада; жената в саван със слепи, мъртви очи, гледащи го, вдигнала слаби ръце пред себе си, като сомнамбул. Без флейта, без лира, само думата, една дума, отново и отново. Когато смъртта прекъсне всички други връзки, остава единствено името. Кръщенieto – съюзът на душата с името; името, което тя ще отнесе във вечността. Едва дишаш, той отново произнася името: „Павел.“

Започва да му се върти свят.

– Ще се завърна – прошепва той, или си мисли, че прошепва. – Ще се завърна.

„Ще се завърна“ – същото обещание, което даде на момчето, когато го заведе до училището за първи път. „Няма да те изоставя“. И го изостави.

Той заспива. Представя си как се спуска по голям водопад във вир и се оставя на падането.

2. ГРОБИЩЕТО

Срещат се при ферибота. Когато вижда цветята, които Матрьона носи, той се ядосва. Те са дребни, бели и скромни. Той не знае дали Павел има някакви любими цвятя, но розите – колкото и да струват розите през октомври – са червени като кръв, и те са най-малкото, което заслужава.

– Помислих си, че бихме могли да ги засадим – казва жената, прочитайки мислите му. – Донесох лопатка. Звезданът цъфти по-късно.

Той забелязва, че корените са увити в мокра кърпа.